

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EH DEN HAAG

Onderwerp
Reactie op zbo-evaluatie College voor
de Rechten van de Mens

Datum
9 mei 2018
Ons kenmerk
2018/0077/AvD/BD/LR

Geachte mevrouw Ollongren,

In 2017 hebben onderzoekers van de Kwink Groep in opdracht van het Ministerie van BZK de doeltreffendheid en doelmatigheid van het College voor de Rechten van de Mens geëvalueerd¹. Dit dient volgens artikel 39 van de Kaderwet zbo's eens in de vijf jaar te gebeuren. In dit document geeft het College zijn reactie op deze evaluatie.

Conclusies van de zbo-evaluatie

De onderzoekers concluderen dat het College in de afgelopen vijf jaar doeltreffend invulling heeft gegeven aan de activiteiten die in de missie centraal staan en achten het aannemelijk dat het College daarmee positief heeft bijgedragen aan het bereiken van zijn strategische doelen. Verder bevestigen zij nog eens de conclusie van de financiële evaluatie uit 2015² dat het College doelmatig functioneert. De financiële evaluatie constateerde dat het budget van het College tot een minimumniveau is geslonken. De zbo-evaluatie constateert nu dat de bestedingsruimte van het College sinds die tijd niet is toegenomen. Uit de zbo-evaluatie blijkt tenslotte dat het College er in vijf jaar tijd in is geslaagd zich te ontwikkelen tot een doeltreffend en doelmatig functionerend mensenrechteninstituut, dat door de partijen in zijn omgeving als een gezaghebbende, deskundige en in onafhankelijkheid opererende organisatie wordt beoordeeld.

De onderzoekers doen een aantal aanbevelingen om de doeltreffendheid van het College verder te vergroten. Het College geeft daar per aanbeveling zijn reactie op.

¹ Evaluatie College voor de Rechten van de Mens, Kwink Groep, Den Haag, juli 2017

² Financiële evaluatie College voor de Rechten van de Mens, Pro Facto, Groningen, juli 2015

Monitoring en evaluatie

De onderzoekers bepleiten meer aandacht voor monitoring en evaluatie. Concreet worden genoemd het standaard uitvoeren van tevredenheidsonderzoek na het uitbrengen van een oordeel, en het volgen van bereik, bekendheid en effecten van onderzoeken, adviezen en rapportages, en het op basis daarvan gericht versterken van follow up-activiteiten van het College.

Het College beaamt dat monitoring en evaluatie zinvol en noodzakelijk zijn en probeert deze activiteiten zoveel mogelijk te integreren in de dagelijkse werkzaamheden, bijvoorbeeld door in besprekingen feedback te vragen op zijn producten, zoals de jaarlijkse rapportage. Indien de strekking van de aanbeveling is dat het College vorm moet geven aan de monitoring en evaluatie door systematisch onderzoek, dan is een goede uitvoering uitsluitend mogelijk indien het College met dat doel een forse extra personele en financiële investering doet. Het College zal de mogelijkheden onderzoeken om de ervaringen van partijen met het oordelenproces systematisch in kaart te brengen.

Inventarisatie wensen ten aanzien van publicaties

De onderzoekers bepleiten nog meer in gesprek te gaan met stakeholders over hun verwachtingen ten aanzien van de publicaties van het College. Zoals zij reeds ten aanzien van de jaarlijkse rapportage constateren, past het College deze werkwijze waar mogelijk toe. De beschikbare capaciteit stelt echter grenzen aan wat het College kan doen. Het College heeft kennisgenomen van het standpunt van belanghebbenden over de aansluiting tussen de inspanningen van het College en hun verwachtingen. Het College bepaalt vanuit zijn positie als onafhankelijke toezichthouder uiteindelijk zelf op welke thema's zijn activiteiten zich richten en wat de inhoud, toon en vorm van zijn publicaties zijn.

Samenwerking

De onderzoekers bevelen het College aan met stakeholders in gesprek te gaan over de mogelijkheden nog meer samen te werken en om in rapportages explicieter en transparanter te maken wanneer en waarom wel of niet voor samenwerking wordt gekozen. Het College werkt waar mogelijk samen en is in dialoog met zijn stakeholders. Het College probeert dit met de beschikbare middelen optimaal te doen. Het College expliciteert waar mogelijk zijn keuzes. Gelet op het aantal voor het werkveld van het College relevante stakeholders en de -beperkte- middelen die het College tot zijn beschikking heeft, zou het College graag, maar kan het College onmogelijk alle stakeholders op de voorgestelde, uitputtende wijze bij zijn werk betrekken.

Mensenrechteneducatie

De onderzoekers adviseren te onderzoeken of en hoe het College nog meer gebruik kan maken van andere organisaties die zich inzetten voor mensenrechteneducatie. Verder bevelen zij aan dat het College zijn visie en strategie ten aanzien van mensenrechteneducatie duidelijker maakt, en dat het zijn website en andere communicatiemiddelen op dit punt duidelijker en toegankelijker maakt.

Het College wijst erop dat het op het gebied van mensenrechteneducatie al met een groot aantal partijen samenwerkt (o.a. Platform Mensenrechteneducatie, VOS-ABB, MBO Raad, vele scholen, educatieve uitgeverijen en opleidingsbureaus). Ook hier stelt de beschikbare capaciteit grenzen: vruchtbare samenwerking vergt veel tijd en inzet. Dit gaat ten koste van de uitvoering van de andere taken van het College. Het College heeft een duidelijk visie op en strategie inzake mensenrechteneducatie, en ziet de aanbevelingen van de onderzoekers als een aansporing deze nog duidelijker over het voetlicht te brengen, onder andere op de eigen website.

Transparantie over keuzes

De onderzoekers bevelen aan dat het College meer transparantie verschaft over de keuzes die het maakt inzake strategische thema's, prioriteiten en activiteiten. Het College heeft een afwegingskader voor het maken van keuzes, dat in diverse publicaties wordt weergegeven. Het College zal naar aanleiding van de aanbeveling nog meer aandacht schenken aan het inzichtelijk maken van zijn keuzes. Ook hier is het College echter van mening dat de uitputtende wijze waarop de onderzoekers dat voorstellen, praktisch ondoenlijk is en tot een aanzienlijke bureaucratie zal leiden. Bovendien lijkt het uitgangspunt van de aanbeveling dat het wel of niet uitvoeren van activiteiten binnen wettelijke taken een zaak van volledig vrije keuze van het College is en altijd dient bij te dragen aan de strategisch doelen. Dat is niet juist: het College kan bijvoorbeeld alleen maar besluiten een verzoek om een oordeel niet in behandeling te nemen als daar een goede (juridische) reden voor is. Niet alle activiteiten in het kader van de wettelijke taken hoeven bij te dragen aan het realiseren van de doelen die in het strategisch plan van het College zijn opgenomen.

Werkafspraken governance zbo's

De onderzoekers doen tenslotte de aanbeveling op korte termijn, overeenkomstig de circulaire "Governance ten aanzien van zbo's", werkafspraken te maken tussen het College en betrokken ministeries, waarin de onafhankelijke status van het College verder kan worden geborgd. Het ministerie van JenV en het College zijn met elkaar in gesprek over een beheerconvenant dat lijkt op dat van de Hoge Raad. Het College verwijst in dit verband naar hoofdstuk 8 van zijn rapportage van bevindingen over de werking van de wet College voor de Rechten van de Mens in de praktijk³. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn borging van de onafhankelijkheid van het College en het optimaal benutten van de mogelijkheden meerjarenafspraken te maken over het budget.

Ter afsluiting

De onderzoekers komen tot de positieve slotsom dat het College voor de Rechten van de Mens doeltreffend en doelmatig functioneert. De doeltreffendheid zou volgens de evaluatie op een aantal punten verder kunnen worden vergroot. Het College neemt die aanbevelingen ter harte en constateert dat voor de meeste

³ Vijf jaar College voor de Rechten van de Mens, College voor de Rechten van de Mens, Utrecht, december 2017

van die aanbevelingen geldt dat zij extra capaciteit en middelen vergen. Het College zal daarom met het ministerie van JenV in gesprek gaan over de mogelijkheden om daarvoor aanvullende ruimte in de begroting van het College te creëren.

Hoogachtend,

mr. Adriana C.J. van Doijeweert
Voorzitter

Cc: Minister voor Rechtsbescherming, Drs. S. Dekker